

Standardi Ndërkombëtar i Kontabilitetit 17

Qiratë

Objektivi

- 1 Objektivi i këtij Standardi është të përshkruajë, për qiramarrësit dhe qiradhënësit, politikat kontabile përkatëse dhe dhënien e informacioneve shpjeguese që aplikohen në lidhje me qiranë.

Objekti

- 2 Ky Standard duhet të aplikohet në kontabilizimin e të gjitha qirave me përjashtim të:
- qirave për eksplorimin ose përdorimin e mineraleve, naftës, gazit natyror dhe burimeve të tjera të ngjashme jo të rigjenerueshme dhe
  - marveshjeve të licencimit për zëra të tillë si filma, video regjistrime, lojra, dorëshkrime, patenta dhe të drejta të autorit.
- Megjithatë, ky Standard nuk duhet aplikuar si baza e garantuar për:
- pasuri e palujtëshme në duar të qiramarrësit që është klasifikuar si investim në pasuri të palujtëshme (shiko SNK 40 *Investimi në Pasuri të Palujtëshme*)
  - Investim në pasuri të palujtëshme e dhënë nga qiradhënësi sipas një qiraje te zakonshme (shiko SNK 40)
  - aktivet biologjike që një qiramarrës i klasifikon si qira financiare (shiko SNK 41 *Bujqesia*); ose
  - aktivet biologjike të dhëna nga një qiradhënësi sipas një marveshje qiraje te zakonshme (shiko SNK 41)
3. Ky Standard aplikohet për marrëveshje të cilat transferojnë të drejtën e përdorimit të aktiveve megjithëse qiradhënësi mund të jetë i nevojshëm për ndonjë shërbim të vecantë në lidhje me mundësimin e përdorimit dhe të mirëmbajtjes së aktivitetit. Ky Standard nuk aplikohet për marrëveshje të cilat janë kontrata për shërbime që nuk transferojnë të drejtën e përdorimit të aktivitetit nga një palë kontraktuese të një tjetër.

Përkufizimet

- 4 Termat e mëposhtëm të përdorur në këtë Standard kanë kuptimin si vijon:
- Qiraja* është një marrëveshje sipas së cilës qiradhënësi i kalon qiramarrësit në këmbim të një pagese, ose të një serie pagesash, të drejtën e përdorimit të aktivitetit për një periudhë kohe të vendosur midis të dy palëve.
- Qiraja financiare* është një marrëveshje qiraje e cila transferon në mënyrë të konsiderueshme të gjitha rreziqet dhe përfitimet lidhur me pronësinë mbi një aktiv. Titulli i pronësisë eventualisht mundet ose jo të transferohet.
- Qiraja e zakonshme* quhet çdo marrëveshje tjetër qiraje përveç qirasë financiare.
- Një qira e pa-anullueshme* është një marrëveshje qiraje e cila mund të anulohet vetëm:
- nëse ndodhin eventualitete të paparashikuara;
  - me lejen e qiradhënësit;
  - nëse qiramarrësi hyn në një marrëveshje të re qiraje për të njëjtin aktiv ose një ekuivalent të tij, me të njëjtin qiradhënësi; ose

- d) me kryejën e një pagese shtesë nga qiramarrësi në një shumë të tillë e cila, në momentin e fillimit të qirasë do të garantonte vazhdimësinë e qirasë.

Fillimi i qirasë (nënshkrimi) është data më e hershme e marrëveshjes së qirasë dhe data e angazhimit nga të dy palët ndaj kushteve kryesore të marrëveshjes së qirasë. Në këtë datë:

- a) qiraja është klasifikuar ose si qira e zakonshme ose si qira financiare; dhe
b) në nëse kemi të bëjmë me rastin e qirasë financiare, shumat të cilat duhet të njihen në momentin e fillimit të afatit të qirasë janë përcaktuar.

Fillimi i afatit të qirasë është data prej së cilës qiramarrësi ka të drejtë të ushtrojë të drejtat e përdorimit të aktivitetit të marrë me qira. Kjo është data e njohjes fillestare të qirasë (dmth njohja e aktiveve, detyrimeve, të ardhurave ose shpenzimeve që rezultojnë nga qiraja, sipas rastit).

Afati i qirasë është periudha e pa-anullueshme sipas së cilës qiramarrësi ka kontraktuar për të marrë aktivitetin me qira së bashku me ndonjë kusht të mëtejshëm sipas së cilës qiramarrësi ka mundësinë që të vazhdojë të mbajë aktivitetin me qira, me ose pa pagesa të mëtejshme, kur në fillim të marrëveshjes së qirasë është pothuajse e sigurt se qiramarrësi do të marrë në konsideratë këtë mundësi.

Pagesat minimale të qirasë janë pagesat që qiramarrësi do të kryejë ose kërkohet që të kryejë gjatë afatit të qirasë, duke përjashtuar qiratë e kushtëzuara, shpenzimet për shërbimet dhe taksat për t'u paguar dhe rimbursuar qiradhënësit, së bashku me:

- a) për një qiramarrës; çdo shumë e garantuar nga qiramarrësi ose nga një palë tjetër e lidhur me qiramarrësin; ose
b) për një qiradhënësi; çdo vlerë e mbetur që i është garantuar qiradhënësit nga:
(i) qiramarrësi;
(ii) një palë tjetër e lidhur me qiramarrësin; ose
(iii) një palë e tretë që nuk është e lidhur me qiradhënësin por që është në gjëndje financiare të shlyejë detyrimet si palë garantuese.

Gjithësesi, nëse qiramarrësi ka mundësinë e blerjes së aktivitetit me një çmim që parashikohet të jetë në mënyrë të konsiderueshme më i ulët se vlera e drejtë në datën kur ky opsion bëhet i mundëshëm, dhe është e qartë që në fillim të marrëveshjes së qirasë, që ky opsion do të ushtrohet, shumat e pagesave minimale të qirasë përbën pagesat minimale të pagueshme përgjatë afatit të qirasë deri në datën e periudhës kur ky opsion do të ushtrohet, dhe pagesën e duhur që kërkohet për ta ushtruar këtë opsion.

Vlera e drejte është shumat për të cilën mund të shkëmbehet një aktiv, ose të shlyhet një detyrim, ndërmjet palëve të mirëinformuara, të vullnetshme në një transaksion të lirë midis tyre.

Jeta ekonomike është ose:

- a) periudha gjatë së cilës një aktiv parashikohet të jetë ekonomikisht i përdorshëm nga një ose më shumë përdorues; ose
b) numri i njësisve të prodhuara (ose i ngjshëm me to) që parashikohet të realizohen nga ky aktiv për një ose më shumë përdorues.

Jeta e dobishme është periudha e mbetur e parashikuar, që nga fillimi i afatit të qirasë, pa patur kufizime në marveshje, gjatë së cilës përfitimet ekonomike nga përdorimi i aktivitetit supozohet që të konsumohen nga subjekti.

Vlera e mbetur e garantuar është:

- a) për një qiramarrës, është ajo pjesë e vlerës së mbetur e cila garantohet nga qiramarrësi ose nga një palë tjetër e lidhur me qiramarrësin (shuma e cila garantohet është shumata maksimale që mundet të bëhet e pagueshme në çdo rast); dhe
b) për një qiradhënësi, është ajo pjesë e vlerës së mbetur e cila është e garantuar nga qiramarrësi ose nga një palë e tretë e cila nuk është e lidhur me qiradhënësin por që është në gjëndje financiare të shlyejë detyrimet si garantues.

Vlera e mbetur e pagarrantuar është ajo pjesë e vlerës së mbetur të aktivitetit të dhënë me qira, realizimi i së cilës nuk është i sigurtë për qiradhënësi ose është i garantuar vetëm nga një palë tjetër e lidhur me qiradhënësin.

Kostot fillestare të drejtpërdrejta janë shpenzime shtesë të cilat në mënyrë direkte i atribuohen negocimit dhe nenshkrimit të qirasë, përveç atyre shpenzimeve të cilat i përkasin prodhuesit të aktivitetit ose qiradhënëseve profesionistë.

Investimi bruto në një qira është më e madhja midis:

- a) minimumit të pagesave të qirasë që qiradhënësi do arkëtojë sipas marveshjes së qirasë financiare dhe
- b) ndonjë vlere të mbetur të pagarrantuar e perlllogaritur për qiradhënësin.

Investimi neto në qira është investimi bruto i skontuar me përqindjen e normës së interesit të përcaktuar të qirasë.

E ardhura financiare e perealizuar është diferenca midis:

- a) investimit bruto në qira, dhe:
- b) investimit neto në qira.

Norma e interesit të përcaktuar të qirasë është norma e skontimit e cila, në fillim të marrëveshjes së qirasë, bën që totali i vlerës aktuale të (a) pagesave minimale të qirasë dhe (b) vlerës së mbetur të pagarrantuar të jenë të barabarta me shumën e (i) vlerës së këmbimit të aktivitetit të dhënë me qira dhe (ii) të ndonjë kosto fillestare të drejtpërdrejtë të qiradhënësit.

Norma rritëse e interesit e huamarrjes referencë për qiramarresin është përqindja e interesit që qiramarrësi do të paguante për një qira të njëjtë ose, në qoftëse kjo nuk mund të përcaktohet, ajo përqindje e cila, në fillim të marrëveshjes së qirasë, qiramarrësi do të paguante që të merrte një hua sipas të njëjtave kushte, dhe me të njëjtat kushte sigurie, e nevojshme për të blerë atë aktiv.

Qiraja eventuale është ajo pjesë e pagesave të qirasë, e cila nuk është fikse por bazohet në vlerën e ardhshme të një faktori i cili ndryshon por jo për shkak të kohës që kalon (për shëmbull përqindja e shitjeve në të ardhmen, intensiteti i përdorimit të aktivitetit në të ardhmen, indeksi i ardhshëm i çmimeve, përqindja e ardhshme e interesit në treg).

- 5 Një marrëveshje qiraje ose një angazhim i ngjajshëm mund të përfshijë një kusht për rregullimin e pagesave të qirase për ndryshimet në shpenzimet e ndërtimit apo të blerjes së pasurive të paluejtëshme të dhënë me qira ose për ndryshime të tjera të kostos ose vlerës, të tilla si psh nivelet e përgjithshme të çmimeve, ose në shpenzimet financiare të qiradhënësit, gjatë periudhës prej fillimit të qirasë dhe fillimit të afatit të qirasë. Në këtë mënyrë, efekti i ndonjë ndryshimi të tillë duhet gjykuar në të njëjtën mënyrë si të ketë ndodhur në fillim të marrëveshjes së qirasë për qëllimet e këtij Standardi.
- 6 Përcaktimi i qirasë përfshin kontratat për marrjen me qira të një aktivi që përmban një kusht, i cili i jep qiramarrësit mundësinë e përfitimit të titullit pronësor mbi aktivin pas përmbushjes së kushteve të rena dakort midis palëve. Këto kontrata shpesh janë të njohura si kontratat e blerjes me qira.

Klasifikimi i qirave

- 7 Klasifikimi i qirasë sipas këtij Standardi është bazuar në faktin se cilit prej qiramarrësit apo qiradhënësit i përkasin përfitimet, rreziqet dhe të ardhurat që lidhen me pronësinë e aktivitetit të dhënë me qira. Rreziqet përfshijnë mundësinë e humbjeve nga mospërdorimi ose nga vjetërimi teknologjik i aktivitetit dhe i të gjitha pasojave si rrjedhojë e ndryshimit të kushteve ekonomike të përdorimit të aktivitetit. Përfitime mund të konsiderohen të ardhurat e operacioneve përfituese gjatë jetës ekonomike të aktivitetit dhe fitimi nga rivlerësimi në rritje i vlerës së aktivitetit ose realizimit të asaj që është quajtur vlera e mbetur në fund të afatit të qirasë.
- 8 Një qira klasifikohet si qira financiare në se ajo transferon në mënyrë të konsiderueshme të gjitha rreziqet dhe përfitimet në një pronësi faktike mbi aktivin. Një qira do të klasifikohet si qira e zakonshme nëqoftëse nuk transferon mënyrë të konsiderueshme rreziqet dhe përfitimet që lidhen me pronësinë.

- 9 Për arsye se transaksioni midis qiradhënësit dhe qiramarrësit është bazuar në një marrëveshje qiraje midis tyre, është shumë e përshtatshme që të dy palët të përdorin përkufizime të njëjta. Përdorimi i këtyre përkufizimeve në rrethana të ndryshme nga qiradhënësi dhe qiramarrësi mund të rezultojë që e njëjta qira të klasifikohet në mënyra të ndryshme nga njëri-tjetri. Për shembull, ky mund të jetë rasti nëqoftëse qiradhënësi përfiton nga vlera e mbetur e garantuar e siguruar kjo nga një palë tjetër jo e lidhur me qiramarrësin.
- 10 Nëse një qira do të klasifikohet si një qira financiare ose një qira e zakonshme kjo me tepër varet nga përmbajtja e transaksionit sesa nga forma ligjore e kontratës¹. Shembuj të situatave të cilat në mënyrë individuale ose të kombinuara do të çonin në klasifikimin e qirasë si një qira financiare janë:
- qiraja i transferon pronësinë e aktivitetit tek qiramarrësi në fund të afatit të qirasë;
  - qiramarrësi ka opsionin e blerjes së aktivitetit me një çmim që pritet të jetë në mënyrë të konsiderueshme më i ulët se sa vlera e vërtetë e aktivitetit në momentin kur ky opsion bëhet i mundëshëm dhe është e qartë që në fillim të marrëveshjes që ky opsion do të ushtohet;
  - afati i qirasë përfshin pjesën më të madhe të jetës ekonomike të aktivitetit edhe nëqoftëse titulli i pronësisë nuk është transferuar ende;
  - në fillim të marrëveshjes së qirasë vlera e aktualizuar e totalit të pagesave minimale të qirasë përbën në mënyrë të konsiderueshme të gjithë vlerën e drejtë të aktivitetit të dhënë me qira; dhe
  - aktivitetet e dhëna me qira janë të një natyre të veçantë në mënyrë të tillë që vetëm qiramarrësi mundet t'i përdorë ato pa i kryer modifikime të mëdha.
- 11 Shembuj të tjerë të cilët në mënyrë individuale ose të kombinuara mundet gjithashtu të çojnë në klasifikimin e qirasë si qira financiare janë:
- Në qoftëse qiramarrësi mund të anulojë marrëveshjen e qirasë, humbjet e qiradhënësit lidhur me anulimin e marrëveshjes i mbarten qiramarrësit;
  - fitimet ose humbjet nga luhajtjet në vlerën e këmbimit të vlerës së mbetur i llogariten qiramarrësit (për shembull, në formën e rabateve mbi qiranë të cilat janë të barabarta me pothuaj të gjithë të ardhurat nga shitja në fund të qirasë); dhe
  - qiramarrësi ka mundësinë të vazhdojë marrëveshjen e qirasë për një periudhë të dytë me një pagesë qiraje që është në mënyrë të konsiderueshme më e ulët se ajo ekzistuese në treg.
- 12 Shembujt e treguar në paragrafet 10 dhe 11 nuk janë gjithmonë përfundimtarë. Nëse bëhet e qartë edhe nga veçori të tjera që marrëveshja e qirasë nuk transferon në mënyrë të konsiderueshme të gjitha rreziqet dhe përfitimet e lidhura me pronësinë, marrëveshja e qirasë klasifikohet si qira e zakonshme. Për shembull, ky mund të jetë rasti nëse pronësia mbi aktivitetin i transferohet në fund të afatit të qirasë për një seri pagesash që janë të barabarta me vlerën e drejtë, ose nëse ekzistojnë qira të kushtëzuara, si rezultat i së cilës qiramarrësi nuk zotëron në mënyrë të mjaftueshme të gjithë rreziqet dhe përfitimet e mundshme.
- 13 Klasifikimi i qirasë bëhet që në fillim të marrëveshjes së qirasë. Nëse në një kohë të mëvonshme qiramarrësi dhe qiradhënësi bien dakort që të ndryshojnë kushtet e marrëveshjes së qirasë, pa e rinovuar, në një mënyrë të tillë që do të rezultonte në një klasifikim të ndryshëm të marrëveshjes së qirasë sipas kriterëve të paragrafëve 7-12, nëse termat e ndryshuar kanë qënë pjesë e marrëveshjes që në fillim të qirasë, atëherë marrëveshja e rishikuar do të konsiderohet si një marrëveshje e re gjatë gjithë afatit të qirasë. Gjithësesi, ndryshimi i parashikimeve (psh ndryshimi në parashikimin jetës ekonomike, ose ndryshimi në vlerën e rikuperuar të aktivitetit të dhënë me qira), apo ndryshime të tjera si vonesa e pagesave nga qiramarrësi, nuk janë premisa për një klasifikim të ri të qirasë nga ana e trajtimit kontabël.
- 14 Qiratë e tokës dhe të ndërtesave klasifikohen si qira e zakonshme ose financiare në të njëjtën mënyrë si qiratë e aktiveve të tjera. Gjithësesi, një karakteristike e tokës është se normalisht ajo ka një jetë ekonomike pa afat dhe, nëse titulli i pronësisë nuk i kalon qiramarrësit në fund të afatit të qirasë, qiramarrësi nuk mund të përfitojë në mënyrë të konsiderueshme të gjitha rreziqet dhe përfitimet e lidhura me pronësinë, atëherë në këtë rast marrëveshja e qirasë do të konsiderohet si qira e zakonshme. Pagesa e kryer në momentin e nënshkrimit të marrjes me qira të tokës apo ndërtesës, qira e cila

¹ Shih gjithashtu KIS-27 *Vlerësimi i përmbajtjes së transaksioneve që përfshijnë formën ligjore të një qiraje*

- kontabilizohet si një qira e zakonshme, konsiderohen si qira e parapaguar e cila amortizohet gjatë afatit të qirasë në përputhje me përfitimet e marra.
- 15 Toka dhe ndërtesa në një marrëveshje, qiraje konsiderohen si elemente të veçantë për qëllimet e klasifikimit të qirasë. Nëse titulli i pronësisë për të dy elementet pritet që t'i kalohet qiramarrësit në fund të afatit të qirasë, të dy elementët klasifikohen si qira financiare, pavarësisht nëse konsiderohen si një marrëveshje qiraje ose dy marrëveshje qiraje, përveç kur bëhet e qartë edhe nga veçoritë e tjera se marrëveshja e qirasë nuk transferon rreziqet dhe përfitimet e pronësisë të një ose të dy elementëve. Kur toka ka një jetë ekonomike të papërcaktuar, elementi tokë normalisht klasifikohet si qira e zakonshme, përveç rastit kur titulli i pronësisë parashikohet ti kalojë weramarrësit në fund të qirasë, në përputhje me paragrafin 14. Elementi i ndërtesës klasifikohet si qira e zakonshme apo financiare, në përputhje me paragrafët 7-13.
- 16 Sa herë që është e nevojshme të klasifikojmë dhe të llogarisim një qira të tokës dhe ndërtesave, pagesat minimale të qirasë (duke përfshirë dhe pagesat paraprake në fillim të qirasë) janë të shpërndara midis elementëve të tokës dhe ndërtesave në përputhje me vlerat relative të tregut të interesit të qiradhënësit mbi tokën dhe ndërtesën në momentin e fillimit të qirasë. Nëse pagesat e qirasë nuk mund të shpërndahen midis këtyre dy elementëve, marrëveshja e qirasë klasifikohet si qira financiare, përveç rastit kur është e qartë se të dy elementët janë qira e zakonshme, ç'ka do të thotë se e gjithë marrëveshja e qirasë klasifikohet si qira e zakonshme.
- 17 Për një qira të tokës dhe të ndërtesave në të cilën vlera që do të caktohet për elementin tokë, në përputhje me paragrafin 20, është shumë e vogël, atëherë, toka dhe ndërtesa mundet të trajtohen si një e tërë për qëllimet e klasifikimit të qirasë dhe të klasifikohet si qira financiare ose qira e zakonshme në përputhje me paragrafët 7-13. Në të tilla raste jeta ekonomike e ndërtesave konsiderohet si jeta ekonomike e të gjithë aktivitetit të dhënë me qira.
- 18 Matja e veçantë e elementëve të tokës dhe të ndërtesave nuk është i kërkueshëm në rastin kur investimi i qiramarrësit në të dy rastet; tokë dhe ndërtesa konsiderohet si investim në pasuri të palujtshme në përputhje me SNK 40 dhe për këtë është zbatuar modeli i vlerës së drejtë. Për këtë vlerësim do të duhen llogaritje të detajuara vetëm në qoftëse klasifikimi i një ose të dy elementëve është i pasigurt.
- 19 Në përputhje me SNK 40, është e mundur që qiramarrësi të klasifikojë investimin mbi pronën e siguruar nga qiraja operative si një investim në pasuri të palujtshme. Nëse ndodh, atëherë investimi në pasuri të palujtshme llogaritet si të ishte një qira financiare dhe, për më tepër për rregjistrimin e këtij aktiviteti është përdorur modeli i vlerës së drejtë. Qiramarrësi duhet të vazhdojë të konsiderojë qiranë si qira financiare, edhe në qoftëse ndonjë ngjarje e mëvonshme do të ndryshojë natyrën e pronësisë mbi pronën e qiramarrësit e cila do të mund të bënte që aktivi i marrë me qira të mos konsiderohej si një investim në pasuri të palujtshme. Ky do të jetë rasti në qoftëse, për shembull, qiramarrësi:
- përdor pronën, i cili në këtë rast quhet pronar-përdorues i aktivitetit me një kosto të barabartë me vlerën e drejtë në datën kur ndryshon përdorimi; ose
  - jep aktivin me nënqira e cila transferon në mënyrë të mjaftueshme të gjitha rreziqet dhe përfitimet që rrjedhin nga pronësia tek një palë e tretë jo e lidhur me të. Një nënqira e tillë kontabilizohet nga qiramarrësi si qira financiare dhënë palës së tretë, megjithëse ajo mundet të kontabilizohet edhe si qira e zakonshme nga pala e tretë.

Qiratë në pasqyrat financiare të qiramarrësve

Qiratë financiare Rregjistrimi fillestar

- 20 Në fillim të afatit të qirasë, qiramarrësit duhet të rregjistrojnë qiratë financiare si aktive dhe detyrime në bilanci të tyre me ato vlera të barabarta me vlerën e drejtë, ose, nëse janë me vlera më të ulëta se vlera e drejtë, atëherë përdoret vlera aktuale e pagesave minimale të qirasë, të cilat janë përcaktuar në fillim të afatit të qirasë. Norma e skontimit që përdoret për llogaritjen e vlerës aktuale të pagesave minimale të qirasë është norma e interesit e përcaktuar e qirasë, nëse kjo është praktikisht e përcaktueshme; në rast të kundërt duhet të përdoret përqindja e interesit të huamarrjes për qiramarrësit. Të gjitha kostot fillestare të drejtpërdrejta të qiramarrësit i shtohen vlerës së aktivitetit.

- 21 Transaksionet dhe ngjarje të tjera janë shpjeguar dhe paraqitur në përputhje me përmabajtjen dhe realitetin e tyre financiare dhe jo vetëm me formën ligjore. Megjithatë forma ligjore e marrëveshjes së qirasë është që qiramarrësi nuk mund të përfitojë ndonjë pronësi ligjore mbi aktivin e marrë me qira, në rastin e qirasë financiare, përmabajtja dhe realiteti financiar i qirasë janë të tilla që, qiramarrësi përfiton të ardhurat nga përdorimi i aktivitetit të marrë me qira për pjesën më të madhe të jetës së tij ekonomike si një shpërblim për marrjen përsipër të detyrimit për të paguar për këtë të drejtë një shumë që i përfaqësohet, në fillim të afatit të qirasë, vlerës së drejtë të aktivitetit dhe shpenzimeve financiare të lidhura me këtë aktiv.
- 22 Nëse transaksione të tilla qiraje nuk janë të reflektuara në bilancin e qiramarrësit, burimet ekonomike dhe shuma e detyrimeve të një subjekti janë të zvogëluara, dhe në këtë mënyrë dhe raportet/koeficientët financiarë nuk janë të saktë. Prandaj, është e përshtatshme për një qira financiare që të njihet në bilancin e qiramarrësit njëllë si një aktiv dhe si detyrim për të paguar pagesat e ardhshme të qirasë. Në fillim të afatit të qirasë, aktiviteti dhe detyrimi për pagesa e ardhshme të qirasë janë të regjistruara në bilanc me të njëjtën shumë përveç të ndonjë kosto fillestare të drejtpërdrejtë në lidhje me qiranë që i janë shtuar vlerës së aktivitetit.
- 23 Nuk është e përshtatshme që detyrimet për aktivet e marra me qira që të paraqiten në pasqyrat financiare si një pakësim i vlerës së aktivitetit të marrë me qira. N.q.s për paraqitjen e detyrimeve nëpasqyrën e bilancit bëhet një dallim midis detyrimeve afat-shkurter dhe detyrimeve afat-gjatë, i njëjti dallim bëhet edhe për detyrimet e qirasë.
- 24 Kostot fillestare të drejtpërdrejta shpesh janë shkaktuar në lidhje me aktivitete specifike qiramarrëse, si përsëritje negociimi dhe sigurimi i marrëveshjeve të qirave. Kostot e identifikuar si të drejtpërdrejta dhe i atribuohen aktiviteteve të kryera prej qiramarrësit për një qira financiare u shtohen shumës së aktivitetit të marrë me qira.

Matjet vlerore të mëvonshme

- 25 **Pagesat minimale të qirasë duhet të jenë të porportionuara midis shpenzimeve për interesa dhe pakësimit të detyrimit të papaguar. Shpenzimet financiare (interesat) duhet të shpërndahen për çdo periudhë gjatë afatit të qirasë në mënyrë që të japin një normë interesi periodike dhe konstante mbi pjesën e mbetur të detyrimit. Qiratë e kushtëzuara duhet të ngarkohen si shpenzime në periudha në të cilat ato janë shkaktuar.**
- 26 Në praktikë, shpërndarjen e shpenzimeve financiare sipas periudhave gjatë afatit të qirasë, një qiramarrës mund ta bëjë duke përdorur disa kalkulime të përafërta për të thjeshtuar atë.
- 27 **Një qira financiare presupozon njëkohësisht si shpenzimet e amortizimit për një aktiv të amortizueshëm po ashtu edhe shpenzimet financiare për çdo periudhë kontabël. Politika e amortizimit për aktivet e amortizueshme me qira duhet të jetë e njëjtë me atë që përdoret për aktivet e amortizueshme nën pronësi, dhe amortizimi duhet të kalkulohet në përputhje me SNK 16 Pasuri të palujtëshme, Makineri e Pajisje dhe SNK 38 Aktivë të Qëndrueshme të Patrupëzuara. N.q.s nuk ka ndonjë siguri të arësyeshme që qiramarrësit do të kalojnë pronësinë mbi aktivin në fund të afatit të qirasë, atëherë aktiviteti duhet të zhvlerësohet plotësisht përgjatë asaj periudhe që është më e shkurtra midis; afatit të qirasë dhe jetëgjatësisë së përdorimit të tij.**
- 28 Vlera e amortizueshme e një aktiviteti të marrë me qira shpërndahet për çdo periudhë kontabël përgjatë periudhës së pritshme të përdorimit mbi baza sistematike në përputhje me politikën e amortizimit që qiramarrësi zbaton për aktivet e amortizueshëm që janë nën zotërim. N.q.s ekziston një siguri e arësyeshme që qiramarrësi do të marrë pronësinë në fund të afatit të qirasë, periudha e pritshme e përdorimit është e njëjtë me jetën ekonomike të aktivitetit; përndryshe aktiviteti duhet të zhvlerësohet plotësisht përgjatë njërit prej periudhës më të shkurtër midis afatit të qirasë dhe jetës ekonomike të tij.
- 29 Shuma e shpenzimeve të amortizimit për aktivin dhe shpenzimeve financiare për një periudhë rrallë herë është e njëjtë me atë të pagesave të qirasë për të njëjtën periudhë, dhe prandaj është e papërshtatshme që pagesat e qirasë të konsideroheshin thjeshtë si një shpenzim. Prandaj, vlera e aktivitetit dhe detyrimet e lidhura me të, vërshtirë se janë të barabarta në vlerë pas fillimit të afatit të qirasë.
- 30 Për të përcaktuar nëse një aktiv i dhënë me qira i ka rënë vlera, atëherë aplikohet SNK 36 Çvlerësimi i Aktiveve.

- 31 Qiramarrësit duhet që përveç zbatimit të kërkesave të SNRF 7 *Instrumentat Financiarë*: Informacione shtesë, të japin shpjegime shtesë për qiratë financiare si më poshtë:
- a) për çdo klasë të aktiveve - vlera neto e mbartur në datën e mbylljes së bilancit.
  - b) një rakordim midis vlerës totale të pagesave minimale për periudhat e mëvonshme të qirasë në datën e bilancit, dhe vlera aktuale të këtyre në kohe. Veç kësaj, subjekti duhet të japë detaje mbi totalin e minimumit të pagesave të mëvonshme të qirasë në datën e bilancit, dhe vlerën aktuale të tyre, për secilën nga periudhat e mëposhtëm:
    - (i) për vitin e ardhëshëm;
    - (ii) për pesë vitet e ardhëshme
    - (iii) për vitet e tjerë mbas vitit të pestë
  - c) qiratë e kushtëzuara që janë trajtuar si shpenzime në atë periudhë.
  - d) totalin e pagesave minimale të nënqirave që priten të arkëtohen në të ardhmen sipas ndonjë marrveshje nënqiraje të pa-anullueshme në datën e mbylljes së bilancit.
  - e) një përshkrim të përgjithshëm të të gjitha materialeve të qirasë për qiramarrësin duke përfshirë, por duke mos u kufizuar si më poshtë:
    - (i) bazat mbi të cilat pagesat për qiranë e kushtëzuar janë llogaritur;
    - (ii) egzistencën dhe kushtet e ushtrimit të opsionit të blerjes si dhe klauzolat përkatëse; dhe
    - (iii) kufizimet e vëna nga marrveshja e qirasë, si psh ato që kanë të bëjnë me dividendët, borxhet shtesë, dhe rimarrjen me qira.
- 32 Veç kësaj, qiramarrësi duhet të japë shpjegime sqaruese në përputhje dhe me SNK 16, SNK 36, SNK 38, SNK 40 dhe SNK 41 për aktivet e marra me qira financiare.

Qiratë e zakonshme

- 33 Pagesat e qirasë për një qiraje të zakonshme duhet të njihen si shpenzime përgjatë afatit të qirasë sipas parimit të shpërndarjes lineare, përveç rastit kur një mënyrë tjetër shpërndarje sistematike është më e përshtatshme për kohën e përdorimit dhe mënyrën e përfitimit të përdoruesit të këtij aktivi të marrë me qira.²
- 34 Për qiratë operacionale, pagesat e qirasë (duke përjashtuar kostot për shërbimet si përshembull siguracioni dhe mirëmbajtja) njihen si shpenzime sipas parimit të shpërndarjes lineare, përveç rastit kur një mënyrë tjetër shpërndarje sistematike është më e përshtatshme për kohën e përdorimit dhe mënyrën e përfitimit të përdoruesit të këtij aktivi të marrë me qira, edhe pse pagesat nuk janë me këtë bazë.
- 35 Qiramarrësit duhet që përveç zbatimit të kërkesave të SNRF 7 të japin informacione shtesë për qiratë e zakonshme si më poshtë:
- a) totalin minimumit të pagesave të mëvonshme të qirasë për qiratë e pa-anullueshme, për secilën nga periudhat e mëposhtëm:
    - (i) për vitin e ardhëshëm;
    - (ii) për pesë vitet e ardhëshme
    - (iii) për vitet e tjerë mbas vitit të pestë
  - b) totalin e pagesave minimale të nënqirave që priten të arkëtohen në të ardhmen sipas ndonjë marrveshje nënqiraje të pa-anullueshme në datën e mbylljes së bilancit.
  - c) Pagesat e qirasë dhe nënqirasë të njohura si një shpenzim në periudhën në fjalë, me shuma të ndara për pagesat minimale të qirasë, qiratë e kushtëzuara, dhe pagesat e nënqirave.

² Shih gjithashtu KIS-15 *Qiratë e zakonshme -stimujt*

- d) një përshkrim të përgjithshëm të materialeve të rëndësishme të qirasë për qiramarrësin duke përfshirë, por duke mos u kufizuar si më poshtë:
- (i) bazat mbi të cilat pagesat për qiranë e kushtëzuar janë llogaritur;
  - (ii) egzistencën dhe kushtet e ushtrimit të opsionit të blerjes si dhe klauzolat përkatëse; dhe
  - (iii) kufizimet e vëna nga marrveshja e qirasë, si psh ato që kanë të bëjnë me dividendët, borxhet shtesë, dhe rimarrjen me qira.

Qiratë në pasqyrat financiare të qiramadhënësve

Qiratë financiare

Rregjistrimi fillestar

- 36 **Qiradhënësit duhet të bëjë rregjistrimin e aktiveve të dhëna me qira financiare në bilancin e tyre dhe duhet ti paraqisin ato si një kërkesë për tu arkëtuar në një shumë të barabartë me investimin neto në qira.**
- 37 Në një qira financiare kryesisht të gjitha risqet dhe përfitimet e lidhura me titullin e pronësisë janë transferuar prej qiradhënësi, dhe kështu që pagesa e qirasë për tu marrë trajtohet nga qiradhënësi si ripagim i principalit dhe të ardhurat financiare si rimbursim dhe shpërblim i qiradhënësit për investimin dhe shërbimet e tij.
- 38 Kostot fillestare të drejtpërdrejta në të shumtën e rasteve hasen tek qiradhënësi dhe përfshijnë shuma të tilla siç janë komisionet, shërbimet avokatore dhe kostot e brëndëshme që janë shpenzime shtesë dhe që i atribuohen direkt negocimit dhe organizimit të një qiraje. Në këto kosto nuk përfshihen shpenzimet e përgjithshme të operimit siç janë psh. shpenzimet e përfaqësimit dhe të marketingut. Përsa i përket qirave financiare, përveç atyre ku përfshihen prodhuesit apo qiradhënësit e autorizuar tregëtarë, kostot fillestare të drejtpërdrejta përfshihen në përcaktimin fillestar të shumës së qirasë financiare për tu arkëtuar dhe zvogëlojnë shumën e të ardhurave të realizuara, përgjatë afatit të qirasë. Norma e interesit të përcaktuar të qirasë është përcaktuar në mënyrë të tillë që kostot fillestare të drejtpërdrejta janë përfshirë automatikisht në shumën e qirasë financiare për tu arkëtuar: dhe nuk ka nevojë për ti shtuar ato veç e veç. Kostot që hasen nga prodhuesi ose qiradhënësi i autorizuar tregëtar në lidhje me negocimin dhe nënshkrimin e qirasë janë përjashtuar nga përkufizimi i kostove fillestare të drejtpërdrejta. Si rrjedhojë ato janë përjashtuar nga investimi neto në qira dhe njihen si shpenzim atëherë kur realizohet fitimi nga shitja, i cili në një qira financiare normalisht ndodh në fillimet e afatit të qirasë.

Matjet vlerore të mëvonshme

- 39 **Njohja e të ardhurave financiare duhet të bazohet në një mënyrë të tillë që reflekton një përqindje konstante periodike të kthimit të investimit neto, për qiradhënësin, në qiranë financiare.**
- 40 Një qiradhënës tenton ti shpërndajë të ardhurat financiare përgjatë afatit të qirasë sistematikisht dhe në mënyrë racionale. Kjo shpërndarje e të ardhurave është e bazuar në një mënyrë që reflekton një nivel periodik konstant të kthimit të investimit neto në qiranë financiare. Pagesat e qirasë për një periudhë të caktuar, duke përjashtuar këtu shpenzimet e shërbimit, aplikohen kundrejt investimit bruto në qira për të zvogëluar si principalin ashtu edhe të ardhurat e përcaktuara financiare.
- 41 Vlera e mbetur e paguarantuar që është përdorur në llogaritjen e investimit bruto në qira të qiradhënësit rishikohen vazhdimisht në mënyrë të rregullit. Nësa kjo vlerë e parashikuar ka pësuar rënie, atëherë shpërndarja e të ardhurave përgjatë afatit të qirasë duhet të rishikohet dhe çdo zvogëlim i shumave të përlogaritura më parë rregjistrohet menjëherë.
- 41A Një aktiv në qiranë financiare që është klasifikuar si i mbajtur për tu shitur (ose i përfshirë në grupin e aktiveve të dala jashtë përdorimit por që është klasifikuar i mbajtur për shitje) në përputhje me SNRF

5 Aktive afatgjata të mbajtura për shitje dhe veprimtarite e ndërprera duhet të trajtohet në përputhje me këte SNRF.

- 42 **Prodhuesit ose qiradhënësit e autorizuar tregëtarë do të njohin fitimin ose humbjen nga shitja, në përputhje me politikën e ndjekur nga subjekti si për të gjitha shitjet e tjera. Nëse artificialisht normat e interesit janë kuotuar ulët, fitimi nga shitja duhet të kufizohet deri në atë masë sikur të ishin aplikuar norma interesi të tregut. Kostot që hasin prodhuesit ose qiradhënësit e autorizuar tregëtar në lidhje me negocimin dhe nënshkrimin e qirasë duhet të njihet si shpenzime atëherë kur realizohet dhe fitimi nga shitja.**
- 43 Prodhuesit ose tregëtarët eksklusivë shpesh u ofrojnë klientëve të zgjedhin midis blerjes ose marrjes me qira të një aktivi. Dhënia e një aktivi me qira financiare nga pronari ose qiradhënësit e autorizuar tregëtarë nënkupton ekzistencën e dy tipeve të ardhurash:
- a) fitimi ose humbja e njëjtë me fitimin ose humbjen sikur aktivi të ishte shitur në mënyrë të drejtpërdrejtë, me një çmim të arsyeshëm, duke konsideruar dhe ndonjë zbritje tregëtare (rabat) për shitje në vëllim të madh; dhe
  - b) të ardhura financiare (interesa) përgjatë afatit të qirasë.
- 44 Të ardhurat nga shitja të njohura në fillim të afatit të qirasë nga prodhuesi janë vlerësuar me vlerën e drejtë të aktivitetit, ose me vlerën aktuale të minimumit të pagesave të qirasë të përlogaritura nga qiradhënësi nëse kjo është më e ulët, duke iu referuar normës së interesit në treg. Kurse, si kosto e shitjes për tu njohur në fillim të afatit të qirasë do të ishte kostoja e aktivitetit të dhënë me qira minus vlerën aktuale të vlerës së mbetur të paguarantuar, ose vlera e mbartur e aktivitetit nëse ndryshon nga kosto sa më lart. Diferenca midis të ardhurës nga shitja dhe kostonë së shitjes është fitimi, i cili njihet në përputhje me politikën e ndjekur nga subjekti si të ishte një shitje e zakonshme.
- 45 Prodhuesi ose qiradhënësi i autorizuar tregëtarë nganjëherë publikojnë artificialisht norma më të ulta interesi me qëllim që të tërheqin klientët. Përdorimi i një norme të tillë interesi do të rezultotë në ekzagjerimin e totalit të të ardhurave të realizuara nga ky transaksion në momentin e shitjes. Nëse artificialisht normat e interesit janë kuotuar ulët, fitimi nga shitja duhet të kufizohet deri në atë masë sikur të ishin aplikuar norma interesi të tregut.
- 46 Kostot e prodhuesit ose qiradhënësit në lidhje me negocimin dhe marrëveshjen e qirasë financiare njihen si një shpenzim në fillimin e afatit të qirasë sepse ato janë kryesisht të lidhura me përfitimin e fitimit të shitjes së prodhuesit ose qiradhënësit të autorizuar tregëtar.
- 47 **Qiradhënësit duhet që përveç zbatimit të kërkesave të SNRF 7 të japin informacione shtesë për qiratë financiare si më poshtë:**
- a) **rakordimin midis totalit të investimit bruto në qira në datën e mbylljes së bilancit, dhe vlerës aktuale të minimumit të pagesave të qirasë për tu arkëtuar në datën e mbylljes së bilancit. Në vazhdim, një subjekt duhet të japë informacione shtesë për totalin e investimit bruto në qira dhe vlerës aktuale të minimumit të pagesave qirasë për tu arkëtuar në datën e mbylljes së bilancit, për secilën nga periudhat e mëposhtme:**
    - (i) për vitin e ardhëshëm;
    - (ii) për pesë vitet e ardhëshme
    - (iii) për vitet e tjerë mbas vitit të pestë
  - b) të ardhurat financiare të përealizuara
  - c) vlerat e mbetura të paguarantuara në përfitim të qiradhënësit
  - d) shumat e akumuluarat të provizioneve për ato pagesa minimale të qirasë për tu arkëtuar, të konsideruara si të pambledhshme.
  - e) qiratë e kushtëzuara që janë trajtuar si e ardhur në atë periudhë.
  - f) një përshkrim të përgjithshëm të përmbajtjes së marrëveshjes së qirasë.
- 48 Si një tregues i rritjes së biznesit shpesh është e dobishme që të jepet informacion shtesë për investimin bruto minus të ardhurat e përealizuara nga biznesi i ri në periudhën në fjale, pasi të jenë zbritur shumat për qiratë e anuluarat të po asaj periudhe.

Qiratë e zakonshme

- 49 Qiradhënësi duhet të paraqesë aktivet që janë subjekt të qirasë së zakonshme në bilancet e tyre në përputhje me natyrën e aktivit.
- 50 Të ardhura nga qiraja e zakonshme duhet të njihen si të ardhura përgjatë afatit të qirasë sipas parimit të shpërndarjes lineare, përveç rastit kur një mënyrë tjetër shpërndarje sistematike është më e përshtatshme për kohën e përdorimit në të cilën janë shpërndarë dhe përfitimet që rrjedhën nga asseti i dhënë me qira.³
- 51 Shpenzimet, duke përfshirë dhe amortizimin, që hasen në lidhje me realizimin e të ardhurave nga qiraja, njihen si shpenzime. Të ardhurat e qirasë (duke përfshirë rimbursimet për shërbime të tilla si siguracioni dhe mirëmbajtja) njihen në të ardhura sipas parimit të shpërndarjes lineare përgjatë afatit të qirasë edhe pse arkëtimet nuk janë të shpërndara mbi të njëjtën bazë, përveç rastit kur një mënyrë tjetër më sistematike është më e përshtatshme në aspektin kohor përgjatë të cilës janë shpërndarë dhe përfitimet e aktivit të dhënë me qira.
- 52 Kostot fillestare të drejtpërdrejta të një qiradhënësi kur negocjohet për një qira të zakonshme, i shtohen vlerës së mbartur të aktivit të dhënë me qira, dhe njihen si shpenzime përgjatë afatit të qirasë në të njëjtat baza si dhe njohja e të ardhurave nga qiraja. 53. Metoda e amortizimit për aktivet e amortizueshme të dhëna me qira duhet të jetë e njëjtë me atë metodë që qiradhënësi përdor për aktive të së njëjtës natyrë në pronësi të tij dhe llogaritja e amortizimit duhet të bëhet në përputhje me SNK 16 dhe SNK 38.
- 54 Për të përcaktuar nëse një aktiv i dhënë me qira i ka rënë vlera, atëherë aplikohet SNK 36.
- 55 Një prodhues apo qiradhënësi i autorizuar tregëtar, nuk rregjistron ndonjë fitim nga shitja në rastin kur kanë nënshkruar një qira të zakonshme, sepse një qira e zakonshme nuk është ekuivalente me shitjen.
- 56 Qiradhënësit duhet që përveç zbatimit të kërkesave të SNRF 7 të japin informacione shtesë për qiratë e zakonshme si më poshtë:
- a) totalin e minimumit të pagesave të mëvonshme të qirasë për qiratë e zakonshme të paanullueshme në mënyrë të përgjithshme si dhe veç e veç për secilën nga periudhat e mëposhtëm:
    - (i) për vitin e ardhëshëm;
    - (ii) për pesë vitet e ardhëshme
    - (iii) për vitet e tjerë mbas vitit të pestë
  - b) totalin e qirave të kushtëzuara që janë trajtuar si të ardhura në atë periudhë.
  - c) një përshkrim të përgjithshëm të përmbajtjes së marrëveshjes së qirasë.
- 57 Veç kësaj, qiradhënësi duhet të japë shprehje sqaruese në përputhje dhe me SNK 16, SNK 36, SNK 38, SNK 40 dhe SNK 41 për aktivet e dhëna me qira të zakonshme.

Transaksionet e shitjes dhe të rimarrjes me qira

- 58 Një transaksion i shitjes dhe rimarrjes me qira do të thotë shitjen e atij aktivit dhe rimarrjen me qira të së njëjtit aktiv. Paga e qirasë dhe çmimi i shitjes janë përgjithësisht të ndërvaruara sepse ato janë pjesë e një pakete negociuese. Trajtimi kontabël i një transaksioni të tillë varet nga forma e qirasë së nënshkruar.
- 59 Nëse një transaksion shitje dhe rimarrje me qira plotëson kushtet e një qerje financiare, çdo tejkallim i çmimit të shitjes mbi vlerën e mbartur të aktivit, nuk duhet të njihet në mënyrë imediate si e ardhur nga qerramarrësi-shitës. Por duhet shtyrë dhe njohja e sajë duhet të amortizohet përgjatë afatit të qirasë.

³ Shih gjithashtu KIS-15 *Qiratë e zakonshme -stimujt*.

- 60 Nëse ridhënia me qira është një qira financiare, atëhere transaksioni mund të quhet ndryshe dhe një mjet me anë të të cilit qiradhënësi i jep qiramarrësit një hua e cila është e garantuar me ativin përkatës. Për këtë arsye nuk është e përshtatshme që një tejkalim i çmimit të shitjes mbi vlerën e mbetur të aktivitetit të trajtohet si e ardhur. Një fitim i tillë duhet shtyrë dhe njohja e sajë duhet të amortizohet përgjatë afatit të qirasë.
- 61 Nëse një transaksion shitje dhe rimarrje me qira plotëson kushtet e një qerje të zakonshme, dhe është e qartë që vlera e transaksionit i referohet vlerës së drejtë, cdo fitim apo humbje e realizuar duhet të njihet menjëherë në pasqyrën e fitim humbjes. Nëse çmimi i shitjes është nën vlerën e drejtë, cdo fitim apo humbje duhet të njihet menjëherë, me përjashtim që nëse humbja do të kompesohet nga pagesat e mëvonshme të qirasë duke aplikuar çmime më të ulëta, atëhere njohja e kësaj humbje duhet të shtyhet dhe të amortizohet në proporcion me pagesën e qirasë përgjatë periudhës së përdorimit të aktivitetit. Nëse çmimi i shitjes është më i lartë se vlera e drejtë, atëhere njohja e këtij fitimi duhet të shtyhet dhe të amortizohet përgjatë periudhës së përdorimit të aktivitetit.
- 62 Nëse shitja dhe rimarrja me qira plotëson kushtet e një qiraje të zakonshme, dhe pagesat e qirasë si dhe çmimi i shitjes janë vlerësuar sipas vlerës së drejtë, atëhere presupozohet se ka ndodhur një transaksion i pastër shitje dhe si rrjedhojë cdo fitim apo humbje duhet të njihet menjëherë.
- 63 **Për qiratë e zakonshme, nëse vlera e drejtë në kohën e transaksionit të shitjes dhe rimarrjes me qira është më e vogël sesa vlera e mbartur e aktivitetit, atëhere humbja e krijuar që është e barabartë me diferencën midis vlerës së mbartur dhe vlerës së drejtë, duhet njohur menjëherë.**
- 64 Për qiratë financiare, një rregullim i tillë nuk është i domosdoshëm, përveç rastit kur vihet re një ç'vlerësim i aktivitetit, rast në të cilin vlera e mbartur do të zvogëlohet deri në kufijtë e vlerës së rikuperueshme të tij në përputhje me SNK 36.
- 65 Kërkesat mbi qiramarrësin dhe qiradhënësin për dhënien e informacioneve shpjeguese aplikohen njëjloj si në lidhje me shitjen ashtu dhe me rimarrjen me qira. Përveç një përshkrimi të marrveshjes së qirasë duhet të jepet dhe një përshkrim për kushtet e veçanta dhe të pazakonshme të marrveshjes së shitjes dhe rimarrjes me qira.
- 66 Shitja dhe rimarrja me qira mund të trajtohen veçmas edhe sipas kriterëve të SNK 1 *Paraqitja e Pasqyrave Financiare*.

Masa të përkohshme

- 67 Aplikimi retrospektiv i këtij standardi përveç se ç'thuhet në paragrafin 68, inkurajohet por nuk është i detyrueshem. Nëse Standardi nuk aplikohet në mënyrë retrospektive, teprica e ndonjë qiraje financiare të mëparshme gjykohet të jetë përcaktuar saktë nga ana e qiradhënësit, dhe që nga ky moment e tutje duhet të trajtohet sipas këtij Standardi.
- 68 Një subjekt që më parë ka aplikuar SNK 17 (i rishikuar në 1997) duhet të aplikojë ndryshimet që i janë bërë këtij Standardi në mënyrë retrospektive për të gjitha qiratë, ose nëse SNK 17 (i rishikuar në 1997) nuk ka qënë aplikuar në mënyrë retrospektive, ky Standard duhet aplikuar për të gjitha qiratë që janë nënshkruar që prej fillimit të zbatimit të SNK 17.

Data e hyrjes në fuqi

- 69 Një subjekt duhet të aplikojë këtë standard për periudhat vjetore që fillojnë nga 1 Janari 2005 ose pas kësaj date. Por inkurajohet dhe aplikimi përpara kesaj date. Nëse një subjekt aplikon këtë standard për periudhat që fillojnë para Janarit 2005, subjekti duhet të japë sqarimet përkatëse në pasqyrat e tij financiare.

Shfuqizimi i SNK 17 (i rishikuar në 1997)

- 70 Ky Standard zëvendëson SNK 17 *Qiratë* (i rishikuar në 1997).